

SKRÓT RAPORTU:

Nawigacja w profilaktyce szkolnej – doniesienie z badań

MAJA ŁOŚ, AGATA BALCERZAK
INSTYTUT PROFILAKTYKI ZINTEGROWANEJ

→ Wyniki ogólnopolskiego badania kondycji
psychicznej uczniów październik 2021 –
luty 2022

NAWIGACJA W PROFILAKTYCE SZKOLNEJ

Maja Łoś, Agata Balcerzak

Instytut Profilaktyki Zintegrowanej systematycznie diagnozuje czynniki ryzyka i chroniące młodzież przed podejmowaniem zachowań ryzykownych. W latach 2020–2022 szczególną uwagę skupia na kondycji psychicznej uczniów w czasie pandemii, regularnie publikując wyniki swoich badań. Najnowsze analizy dotyczą danych zebranych przy okazji realizacji szkolnej inicjatywy profilaktycznej „Nawigacja w każdą pogodę”.

CZAS BADANIA:

Czas badania:
od października
2021 r. do
lutego 2022 r.

ZESPÓŁ BADAWCZY:

Agata Balcerzak
(koordynator),
dr Szymon Grzelak,
Krystyna Ewa
Siellawa-Kolbowska.

GRUPA BADANA:

Grupa badana: 17701 uczniów z 326 szkół, w tym 9106 dziewcząt i 8595 chłopców, głównie z klas VII i VIII szkoły podstawowej (35% z VII klasy, 29% z VIII klasy); 11% odpowiedzi pochodzi od uczniów VI klas szkoły podstawowej, 21% z I i II klasy szkoły ponadpodstawowej. Ankiety uzupełniło również 3432 nauczycieli i 5645 rodziców. Ponieważ szkoły same zgłaszały swój udział, należy zaznaczyć, że grupa badanych nie jest reprezentatywna dla całej populacji.

Jak sobie radzą uczniowie po 2 latach pandemii?

WYBRANE WNIOSKI Z BADAŃ

W porównaniu z sytuacją sprzed roku – z okresu drugiej fali – młodzież czuje się lepiej.

Blisko połowa uczniów miała dobre lub zdecydowanie dobre samopoczucie.

Jedna trzecia badanych miała średni nastrój. Uczniowie ci potrzebują łagodnych działań wzmacniających dobre samopoczucie.

Szczególnej uwagi wymagają uczniowie z grupy ryzyka – ci, którzy mają słabą lub złą kondycję psychiczną – to dotyczy co piątej uczennicy.

W porównaniu z badaniami przeprowadzonymi rok wcześniej jest znacznie mniej uczniów w złej kondycji psychicznej. W lutym w tej grupie znalazło się 21% dziewcząt i 14% chłopców, rok wcześniej było ich aż – 36% dziewcząt i 23% chłopców.

W gorszej kondycji są dziewczęta. To one też częściej zgłaszają trudne uczucia.

Jak sobie radzą uczniowie po 2 latach pandemii?

WYBRANE WNIOSKI Z BADAŃ

45% dziewcząt i 37% chłopców przyznało, że miało trudności z powrotem do nauki stacjonarnej

74% dziewcząt i 65% chłopców, którym trudno było wrócić do nauki stacjonarnej, odczuwa niechęć do nauki

56% dziewcząt, 53% chłopców, którym trudno było wrócić do nauki stacjonarnej, ma zaległości w nauce

Większości uczniów nie udało się wrócić do normalnego rytmu, a tylko maleńka mniejszość – 3% dziewcząt i 7% chłopców – funkcjonuje na takim poziomie, jak przed epidemią.

Nauczanie zdalne stanowiło zagrożenie nie tylko dla kondycji psychicznej uczniów, ale również dla samego procesu dydaktycznego i efektów w nauce.

Jak sobie radzą uczniowie po 2 latach pandemii?

WYBRANE WNIOSKI Z BADAŃ

Około 70% badanych uczniów uważa, że obciążenie nauką jest za duże.

Ponad 60% dziewcząt i ponad 50% chłopców odczuwa stres szkolny kilka razy w tygodniu lub częściej.

Dwa lata udziału w lekcjach online spowodowały zaległości w opanowaniu materiału dydaktycznego oraz poczucie przeciążenia nauką. Konieczny jest plan naprawczy, który w pierwszej kolejności uwzględni czas na regenerację sił, powolne powracanie do poprzedniego rytmu szkolnego.

Plan naprawczy nie może obejmować jedynie odrabiania zaległości w nauce. Młodzież potrzebuje prostych form wsparcia: rozmów, zainteresowania ich uczuciami i poglądami, wspólnego czasu przeznaczonego na gry i zabawy. Są to rozwiązania, które zastosować może każdy wychowawca.

Jak sobie radzą uczniowie po 2 latach pandemii?

WYBRANE WNIOSKI Z BADAŃ

Badana młodzież częściej odczuwa obawy niż ich brak (poczucie bez troski) i częściej jest pozbawiona energii niż odczuwa pełnię sił.

Uczniowie wskazują wiele pozytywnych sytuacji w kontaktach z koleżankami i kolegami.

Z drugiej strony młodzież jest częściej pogodna niż smutna i częściej czuje się otoczona przyjaznymi ludźmi niż osamotniona.

Mimo wszystko większość młodzieży odnajduje się w środowisku rówieśniczym po miesiącach izolacji i czuje się w swoich klasach bezpiecznie – taką odpowiedź wskazało ponad 60% dziewcząt i ponad 70% chłopców.

Aż co czwarty uczeń nie przypomina sobie ani jednej pozytywnej sytuacji w kontaktach z nauczycielami w tygodniu poprzedzającym badanie. Dodatkowo zaledwie 1% uczniów spotkało się z zainteresowaniem ze strony nauczycieli tym, co myślą i czują. W okresie obniżonej kondycji psychicznej uczniów wynik ten jest informacją bardzo niepokojącą.

